

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ROMANYA ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 12.3.2000 Sayı: 23991)

Kanun No
4545

Kabul Tarihi
7.3.2000

MADDE 1. – 6 Temmuz 1999 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Romanya Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesi”nin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
ROMANYA ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİ**

Türkiye Cumhuriyeti ile Romanya, bundan sonra “Âkit Taraflar” olarak anılacaktır. Sosyal güvenlik alanında her iki devlet arasında işbirliği yapılması amacıyla aşağıdaki konularda anlaşmaya varılmıştır.

**I. BÖLÜM
GENEL HÜKÜMLER**

**Madde 1
Tanımlar**

1. Bu Sözleşmenin uygulanmasında :

a) “Ülke” Türkiye bakımından; Türkiye Cumhuriyetini,

Romanya bakımından; Romanya Devlet toprağı “karasuları ve her hudut bölgesi ile birlikte Romanya’nın hükümranlığı altında bulunan topraklar ve karasuları üzerindeki hava sahasını, kıta sahanlığını ve kendi mevzuatı ve uluslararası kanun hükümleri uyarınca Romanya’nın hükümranlık haklarını ve yetkisini kullandığı dış ekonomik bölgelerini”,

b) “Mevzuat” 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik rejimleri ve kollarına ilişkin her iki Âkit Taraf ülkesinde yürürlükte olan kanun, tüzük ve yönetmelikleri,

c) “Yetkili Makam” Türkiye Cumhuriyeti bakımından, Çalışma ve Sosyal GüvenlikBakanı ile diğer ilgili Bakanları,

Romanya bakımından, Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanı ve diğer sorumlu Bakanları,

d) “Kurum” her iki Âkit Taraf ülkesinde; 2 nci maddede belirtilen mevzuatların tamamını veya bir kısmını uygulamakla görevli makam ya da kurumu,

e) “Yetkili Kurum” uygulanan mevzuata göre hizmetin sunulması için harcamayı yapan sorumlu kurum veya kurumları,

f) “Sigortalı” 2 nci maddede belirtilen branşları düzenleyen mevzuatların uygulandığı ve uygulanmış olduğu kimseyi,

g) “Sigortalılık Süresi” 2 nci maddede belirtilen branşları düzenleyen mevzuatlara göre prim veya kesenek ödenmiş ya da ödenmiş sayılan süreleri,

h) “Aylık, Ödenek, Yardım” 2 nci maddede belirtilen mevzuatlarda öngörülen bir aylık, ödenek ve yardımı,

i) “Oturma” sürekli bulunulan yeri,

j) “Bulunma” geçici bulunulan yeri,

k) “Aile Bireyi” yetkili kurum tarafından uygulanan mevzuata göre aile bireyi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseleri,

l) “Hak sahibi” yardımlar hangi mevzuata göre yapılıyorsa, o mevzuata göre hak sahibi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kimseleri,

ifade eder.

2. Bu maddede tanımlanmayan herhangi bir terim, Âkit Taraflarca uygulanan mevzuata hangi anlamda kullanılmış ise, o anlamı ifade eder.

Madde 2

Maddî Uygulama Alanı

1. Bu Sözleşme aşağıdaki mevzuata uygulanır.

A) Türkiye bakımından;

I. İşçileri kapsayan Sosyal Sigortalar Kanunu ile Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu (malûllük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, hastalık ve analık)

II. Devlet memurlarının emeklilik haklarını düzenleyen Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu (malûllük, yaşlılık ve ölüm)

III. Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal SigortalarKurumu Kanunu ile Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu (malûllük, yaşlılık ve ölüm)

IV. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine tâbi olan sandıklarla ilgili mevzuat. (malûllük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, hastalık ve analık)

B) Romanya bakımından;

Aşağıdaki sosyal sigorta ve sağlık sosyal sigortası ile ilgili olarak yürürlükte bulunan mevzuat kapsamındaki düzenlenmiş branşlara uygulanır:

1) Sosyal sigorta ve sosyal yardım, sağlık sigortası;

I. Salgın hastalık sonucu meydana gelen işgöremezlik, işyeri haricinde meydana gelen sakatlıklar, meslek hastalıkları ve iş kazaları tazminatları;

II. Hastalıkların önlenmesi ve çalışma kapasitesinin yeniden kazanılması yardımları;

III. Analık Tazminatları;

IV. Çocuk doğurma veya hasta çocuğa bakma tazminatları;

V. Yaşlılık aylıkları;

VI. Malûliyet aylıkları;

VII. Geride kalan şahıs aylıkları;

VIII. Ölüm aylıkları;

2) Sağlık sigortası;

2. 3 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu Sözleşme 1 inci fıkrada belirtilen mevzuatı değiştiren, yeniden düzenleyen veya bu mevzuat yerine geçen ya da bu mevzuata ek hükümler getiren her türlü mevzuata da uygulanır.

3. Bu Sözleşme yeni bir sosyal güvenlik rejimi oluşturan mevzuata uygulanmaz. Ancak, yeni bir rejimin ya da riskin oluşturulması halinde bu riskin uygulanabilmesi için, yeni bir sözleşme yapılması gerekir.

Madde 3

Kişisel Uygulama Alanı

Bu Sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadıkça, bu Sözleşme hükümleri, her iki Âkit Taraf mevzuatından birine veya her ikisine evvelce tâbi olmuş bulunan veya Âkit Taraflardan birinin mevzuatına halen tâbi olan kişiler ve bunların aile bireyleri ile hak sahiplerine uygulanır.

Madde 4

İşlem Eşitliği

Bu Sözleşmede aksine bir hüküm bulunmadıkça, Âkit Taraflardan birinin ülkesinde oturan ve kendilerine bu Sözleşme hükümleri uygulanan kimseler, oturdukları ülkenin mevzuatının öngördüğü hak ve yükümlülükler bakımından, o ülke vatandaşları ile eşit işlem görürler.

Madde 5

Yardımların İhracı

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre elde edilen yardımlar, bu Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, 3 üncü madde kapsamında bulunan kimselerin diğer taraf ülkesinde veya Âkit Taraf ülkeleri dışında üçüncü bir ülkede oturmaları halinde de aynen ödenir.

Madde 6

Yardımların Çakışması

1. Bu Sözleşme aynı sigortalılık süresi içinde aynı riski kapsayan iki ya da daha fazla yardım hakkını sağlamaz.
2. Bu maddenin 1 inci fıkraya hükümleri her iki tarafın yetkili kurumlarınca 22 ve 27/b maddelerine göre ödenen malûllük, yaşlılık ve ölüm aylıkları ile meslek hastalığı yardımlarına uygulanmaz.

II. BÖLÜM

UYGULANACAK MEVZUAT

Madde 7

Bu Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa;

1. Bir Âkit Taraf ülkesinde ücretli çalışanlar, bu çalışmaları ile ilgili olarak, kendilerinin diğer taraf ülkesinde oturmaları ya da işverenin veya işverenin işyeri merkezinin diğer taraf ülkesinde bulunması halinde dahi, çalıştıkları taraf ülke mevzuatına tâbi olur.
2. Faaliyetini bir taraf ülkesine icra eden bağımsız çalışan, diğer taraf ülkede otursa dahi, faaliyetini yürüttüğü taraf ülke mevzuatına tâbi olur.
3. Âkit Taraflardan birinin memurları veya benzeri personelleri kendilerini çalıştıran idarenin bağlı olduğu taraf ülkenin mevzuatına tâbi olurlar.

Madde 8

Geçici Görevlendirme

1. Âkit Taraf ülkesinde istihdam edilen bir ücretli çalışan, işvereni tarafından belirli bir iş için ifası için diğer Âkit Taraf ülkesine geçici görevli olarak gönderilirse, bu kimse aynı işverenin ücretli çalışanı sıfatını koruduğu takdirde, 24 ayı geçmemek koşulu ile birinci Âkit Taraf ülkesinin mevzuatına tâbi olur. Her iki Âkit Tarafın yetkili makamlarının önceden onaylaması ile bu süre toplam 60 ayı geçmemek kaydıyla uzatılabilir.
2. Âkit Taraflardan birinin ülkesinde bir meslekî faaliyet icra eden bağımsız çalışan, faaliyetini geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkede gerçekleştirmek amacı ile bu ülkeye gittiği takdirde, 24 aya kadar birinci Âkit Taraf ülke mevzuatına tâbi olur. Her iki Âkit Tarafın yetkili makamlarının önceden onaylaması ile bu süre toplam 60 ayı geçmemek kaydıyla uzatılabilir.

Madde 9

Uluslararası Taşımacılık İşletmeleri Personeli

1. Bir işyerinin, başkası hesabına veya kendi adına karayolu, havayolu, demiryolu, veya denizyolu ile uluslararası yolcu veya mal taşımacılığı yapan ve işyeri merkezi diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan, dolaşan veya sefer yapan personelinden olan kimse, bu tarafın mevzuatına tâbi olur. Ancak;

a) Anılan işyerinin merkezinin bulunduğu taraf dışındaki Âkit Taraf ülkesinde bir şube veya daimî temsilciliği tarafından çalıştırılan kimse, bu şube veya daimî temsilciliğin bulunduğu tarafın mevzuatına tâbi olur.

b) Esas itibariyle, oturduğu Âkit Taraf ülkesinde istihdam olunan kimse, kendisini çalıştıran işverenin bu ülkede merkezi, bir şubesi veya daimî temsilciliği bulunmasa dahi bu taraf mevzuatına tâbi olur.

Madde 10

Gemi Adamları

1. Âkit Taraflardan birinin bayrağını taşıyan gemide çalışan bir şahıs, bu Âkit Tarafın mevzuatına tâbi olur.

2. Âkit Taraflardan birinin limanında veya karasularında ücretli çalışan ve gemi mürettebatından olmayan bir kimse, diğer Âkit Taraf ülke bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır ya da bu işlere nezaret ederse, hakkında limanın veya karasularının bulunduğu taraf ülkenin mevzuatı uygulanır.

3. Âkit Taraflardan birinin bayrağını taşıyan bir gemide bir faaliyet icra eden ve bu faaliyet için kendisine işyeri merkezi veya ikametgâhı diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan bir müessese veya kimse tarafından ücret ödenen kimse, ikinci tarafın mevzuatına, o devletin ülkesinde oturuyorsa tâbi olur.

Madde 11

Diplomatik Misyonlar ve Konsolosluk Görevlileri

Diplomatik misyon ve konsolosluk görevlileri ile idarî ve teknik personel üyeleri ve bu görevlilerin özel hizmetlerinde çalıştırılacak kişiler, diplomatik ilişkiler konusundaki 18 Nisan 1961 tarihli Viyana Sözleşmesi ile konsolosluk ilişkilerini düzenleyen 24 Nisan 1963 tarihli Viyana Sözleşmesine tâbi olacaklardır.

Madde 12

İstisnalar

Âkit Tarafların yetkili makamları, herhangi bir kişi veya kişi grupları hakkında uygulanacak mevzuat bakımından Âkit Taraflardan birinin mevzuatına tâbi olması koşuluyla kişi veya kişi grupları lehine, bu Sözleşmenin 7 - 11 inci maddelerine istisna teşkil eden hükümler üzerinde anlaşabilirler.

III. BÖLÜM
ÖZEL HÜKÜMLER

I. KISIM

HASTALIK VE ANALIK YARDIMLARI

Madde 13

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

1. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanmak için belirli sigortalılık sürelerinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, bu tarafın yetkili kurumu, diğer taraf ülkesinde geçmiş olan sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak koşulu ile, kendi mevzuatına göre geçmiş gibi değerlendirir.

2. Hastalık ve analık ödenekleri ile ilgili olarak, bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen süre birleşimi ancak ilgilinin yardım talebinde bulunduğu Âkit Taraf ülkesinde ücretli bir faaliyet icra etmesi halinde yapılır.

Madde 14

Diğer Âkit Taraf Ülkede Çalışma veya Bulunma

1. İşverenleri tarafından belli bir işin icrası için geçici görevle diğer Âkit Taraf ülkesine gönderilen sigortalı şahsın ve yanlarında bulunan aile bireylerinin durumları tedaviyi gerektirdiği zaman, iş merkezinin bulunduğu taraf ülkedeki yetkili kurum nam ve hesabına, hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanırlar.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olarak çalışan kimseler ile yanlarında bulunan aile bireyleri, diğer Âkit Taraf ülkesinde geçici olarak buldukları sırada, sağlık durumları acil tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı buldukları ülkedeki yetkili kurum nam ve hesabına hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanırlar.

3. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olarak çalışan kimseler ile yanlarında bulunan aile bireyleri, Âkit Taraf ülke kurumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken, kendi ülkesine döndüğü takdirde, hastalık ve analık durumlarında sağlık yardımlardan yararlanmaya devam ederler. Ancak ilgili, ülkesine dönmeye önce yetkili kurumun iznini almak zorundadır. İzin talebi, ilgilinin sağlık durumunun ülkesine dönmesine uygun olmadığı hakkında rapor verilmesi halinde ret olunur.

Sözkonusu izin elde olmayan sebeplerden dolayı önceden alınmamış ise, yetkili kurumca bu izin sonradan da verilebilir.

4. Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan yararlanacak aile bireyleri, sigortalının tâbi olduğu ülke mevzuatına göre, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise, yardımlardan yararlanacak kimsenin bulunduğu ülke mevzuatına göre belirlenir.

Madde 15

Sigortalının Aile Bireylerinin Sağlık Yardımları

1. Sigortalı bulunduğu ülke mevzuatına göre sağlık yardımına hak kazanmış olan şahsın diğer taraf ülkesinde oturan aile bireyleri, oturdukları ülkenin mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanmamış olmaları koşulu ile hastalık, analık sigortasıyla sağlanan yardımlardan yararlanırlar.

2. Bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen aile bireyleri, yetkili kurumun bulunduğu taraf ülkeye geçici olarak gittiklerinde sağlık yardımlarından, bu taraf ülke mevzuatındaki hükümlere göre yararlanırlar.

3. Sağlık yardımı giderleri, sigortalının kayıtlı olduğu Âkit Taraf yetkili kurumunca karşılanır.

4. Yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ve yardımlardan faydalanacak aile bireylerinin kimler olduğu sigortalının kayıtlı olduğu taraf ülke mevzuatına göre, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise oturlan taraf ülke mevzuatına göre belirlenir.

Madde 16

Aylık Sahiplerinin ve Aile Bireylerinin Sağlık Yardımları

1. Her iki Âkit Taraf mevzuatına göre ödenmesi gereken aylıklar veya gelirlerden yararlanan aylık-gelir sahibi ve aile bireyleri, sağlık yardımlarından ülkesinde oturduğu Âkit Tarafın mevzuatına göre, yalnız bu tarafın mevzuatına göre bir aylık veya gelir alıyormuş gibi yararlanır. Sağlık yardım masrafları, Âkit Tarafların mevzuatları kapsamında tamamlanan sigortalılık süreleri ile orantılı olarak paylaşılır.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylık veya gelir alan ve diğer Âkit Taraf ülkesinde oturan bir kimsenin ve aile bireylerinin, aylığı ödeyen Âkit Taraf mevzuatı uyarınca hak kazandıkları sağlık yardımları, aylığı ödeyen Âkit Taraf yetkili kurumunun nam ve hesabına ikamet mahallindeki kurumca sağlanır.

3. Her iki Âkit Taraf mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan kimseler ile Âkit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık veya gelir bağlanmış olan kimselerin ve bunların yanlarında ikamet eden aile bireylerinin, diğer Âkit Taraf ülkesinde buldukları sırada, durumları acil yardım yapılmasını gerektirdiği zaman, birinci halde Âkit Tarafların mevzuatları kapsamında geçen sigortalılık süreleri ile orantılı, ikinci halde ise aylık veya geliri ödeyen ülkenin yetkili kurumu hesabına olmak kaydıyla sağlık yardımlarından yararlanırlar.

4. Bu maddenin 2 nci fıkrasına istinaden, sağlık yardımlarına hak kazanılıp kazanılmadığı, yardımların süresi ile yardımlardan yararlanacak aile bireylerinin tespiti, aylığı ödeyen Âkit Taraf mevzuatına göre, yardımların kapsamı ve ifa şekli ise aylık almakta olan kimsenin ülkesinde ikamet ettiği Âkit Tarafın mevzuatına göre belirlenir.

Madde 17

Protezler, Büyük Cihazlar ve Büyük Masraf Gerektiren Sağlık Yardımları

İdarî Anlaşmaya ekli listede gösterilen protezlerin, büyük cihazların ve diğer büyük masraf gerektiren sağlık yardımlarının sağlanması, acil haller hariç, şahsın kayıtlı bulunduğu kurumun iznine bağlıdır.

Madde 18

İş göremezlik Ödenekleri

İşgöremezlik ödenekleri yetkili kurumca, bu kurumun uyguladığı mevzuat hükümlerine göre sağlanır.

Madde 19

Gider İadesi

1. İdarî masraflar hariç, bu Sözleşmenin 14, 15, 16, 17, 26 ve 28 inci maddelerinde öngörülen hallerde yapılan sağlık yardım masraflarının fiilî tutarı, yetkili kurumlarca, bu yardımları yapan kurumlara ödenir.

2. Yetkili kurumlar tarafından geri ödenecek olan masraf tutarları, yardımı veren kurum tarafından kendi sigortalısıyla aynı miktarda hesaplanacaktır.

3. Her iki Âkit Tarafın yetkili makamları geri ödeme ya da, tazmin ile ilgili diğer düzenlemeler konusunda aralarında anlaşabilirler.

Madde 20

Bulunma ve Oturma Yerlerinin Kurumları

Bu Sözleşmenin, 14, 15, 16, 17, 26 ve 28 inci maddelerinde öngörülen yardımları sağlayacak olan kurumlar, yetkili makamlar tarafından İdarî Anlaşma ile belirlenecektir.

II. KISIM

MALÛLLÛK, YAŞLILIK VE ÖLÛM AYLIKLARI

Madde 21

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

1. ÂkitTaraflardan birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması koşuluna bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan kurum, diğer Âkit Tarafın mevzuatına tâbi olarak geçen sigortalılık sürelerini aynı zamana rastlamamak kaydı ile kendi mevzuatına göre geçmiş süreler gibi değerlendirir.

İlgilinin, bu maddenin uygulanması sonucu yardıma hak kazanmadığı durumlarda taraflar, sosyal güvenlik sözleşmesi imzalamış buldukları üçüncü bir ülkedeki sigortalılık sürelerini de, aynı zamana rastlamamak koşulu ile birleştirirler.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatının belirli yardımların bağlanmasını özel bir sistem kapsamına giren bir işte veya spesifik bir meslekte veya işte belirli bir sürenin tamamlanması şartına bağlamış olması durumunda, sözkonusu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının belirlenmesinde sadece eşdeğer bir sistem altında, böyle bir sistemin

olmaması durumunda diğer Âkit Tarafın mevzuatı kapsamında aynı meslek veya aynı işte tamamlanmış süreler hesaba katılacaktır.

3. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre bir yardımı tahsisi, riskin meydana geldiği tarihte bu mevzuata tâbi olma koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu koşul; ilgili veya duruma göre ölen kişinin belirtilen tarihte diğer tarafın mevzuatına tâbi olması veya sözkonusu kişi ve hak sahiplerinin diğer Âkit Tarafın mevzuatına göre müttekabil yardımları talep edebilmeleri halinde de yerine getirilmiş sayılır.

4. Âkit Taraflardan birinin mevzuatının, yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığının belirlenebilmesi için, aylık ödeme süresinin hesaba katılabilir olmasının sağlaması durumunda bu Âkit Tarafın yetkili kurumu, diğer Âkit Tarafın mevzuatı kapsamında ödenen herhangi bir süreyi bu amaçla dikkate alacaktır.

5. Âkit Taraflardan birinin mevzuatının malûliyet yardımlarının bağlanmasını ilgili şahsın belirli bir süre işgöremezlik veya malûliyet yardımları almış olması koşuluna bağlanmış olması durumunda, diğer Âkit Tarafın mevzuatı kapsamında alınan sözkonusu yardımların süreleri dikkate alınacaktır.

6. Bu Sözleşmenin uygulanmasında prim veya kesenek ödenmiş sürelerden bir ay 30 gün, bir yıl ise 360 gün olarak kabul edilir.

Madde 22

Yardımların Hesaplanması

1. Bir kimse aralıklı veya aralıksız olarak Âkit Tarafların mevzuatına tâbi olmuşsa, her Âkit Tarafın kurumu, uyguladığı mevzuata göre, bu kimsenin veya hak sahiplerinin gereğine göre 21 inci madde hükümleri dikkate alınarak yardımlardan yararlanma hakkının bulunup bulunmadığını tespit eder.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımlardan yararlanma hakkı 21 inci madde hükmü uygulanmaksızın kazanılıyorsa, bu tarafın yetkili kurumu ödenmesi gereken yardım miktarını yalnız bu tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate alarak belirler.

3. İlgili kimse Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımlara ancak 21 inci madde hükümlerinin uygulanması suretiyle hak kazanıyor ise, bu tarafın yetkili kurumu yardımları aşağıda belirtildiği şekilde hesaplar.

a) Yetkili kurum, her iki Âkit Tarafın mevzuatlarına göre geçen bütün sigortalılık sürelerini yalnız kendisinin uyguladığı mevzuata göre geçmiş gibi değerlendirerek nazarı miktarı hesaplar.

b) Bununla birlikte, miktarı sigortalılık sürelerine bağlı olmayan yardımlar sözkonusu ise, bu miktar (a) bendinde sözü edilen nazarı miktar olarak kabul edilir.

c) Yetkili kurum daha sonra bu fıkranın (a) veya (b) bendine göre hesaplanan nazarı tutarın, uyguladığı mevzuata göre geçen sigortalılık süreleri riskin meydana gelmesinden önce her iki Âkit Tarafın mevzuatlarına göre geçen sigortalılık süreleri toplamına olan oranını, fiili tutar olarak belirler. Bu, ilgiliye ödenecek tutardır.

d) Bu aylıklara ilave olarak yapılan yardımlar da (a), (b) ve (c) bentlerine göre hesaplanır.

e) Eğer riskin meydana gelmesinden önce her iki Âkit Tarafın mevzuatlarına göre geçen sigortalılık süreleri, bir tam yardımdan yararlanmak için Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre gerekli azamî süreden fazla ise, bu tarafın yetkili kurumu, bu fıkranın (a) bendini uygulamak suretiyle, uyguladığı mevzuatta öngörülen tam yardım miktarına eşit yardımdan fazla miktarda bir yardım tahsisi ile yükümlü olmaksızın, anılan sürelerin toplamı yerine sözü edilen azamî süreyi dikkate alır.

4. Yardım miktarlarının aile bireyi veya geride kalan hak sahipleri sayısına bağılı olarak hesaplanması halinde, yetkili kurum diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet eden aile bireyleri ve hak sahiplerini dikkate alır.

5. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre yardımlar, sigortalılık süresinin tamamı veya bir kısmındaki ortalama kazanç esaslı üzerinden hesaplandığı takdirde, ödenecek yardımların hesabında dikkate alınacak ortalama kazanç, kendi mevzuatına tâbi olarak geçen sigortalılık süreleri içinde elde edilen kazançlara göre belirlenir.

Madde 23

Bir Yıldan Az Sigortalılık Süreleri

1. 22 nci madde hükümlerine bakılmaksızın, bir Âkit Tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri toplamı bir yılı bulmuyorsa ve yalnız bu süreler dikkate alındığında bu mevzuata göre hiçbir hak doğmuyorsa, bu tarafın kurumu anılan sürelerle göre yardım sağlamak zorunda değildir.

2. Bu durumda, diğer Âkit Taraf ülke yetkili kurumu, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen süreleri kendi mevzuatına göre geçmiş süreler gibi değerlendirecek, aylığı hesaplar.

III. KISIM

ÖLÜM YARDIMI

Madde 24

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi ve Ölüm Yardımlarının Ödenmesi

1. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre ölüm yardımlarından yararlanmak için sigortalılık sürelerinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, yetkili kurum, bu yardımların hesaplanmasında, diğer Âkit Tarafta geçen süreleri, aynı zamana rastlamamak koşulu ile sanki kendi ülkesinde geçmiş gibi nazara alır.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse, diğer Âkit Taraf ülkesinde öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Âkit Taraf ülkesinde ölmüş gibi kabul edilir ve ölüm yardımına hak kazanır.

3. Bu Sözleşmenin uygulanmasında, her iki Âkit Tarafın mevzuatı uyarınca ölüm yardımından yararlanma hakkı bulunuyorsa,

a) Yardım, yalnız ölümün meydana geldiği Âkit Taraf mevzuatına göre ödenir, veya,

b) Ölüm Âkit Tarafların ülkeleri dışında meydana gelmişse, yardım, yalnız yardımdan yararlanma hakkına konu teşkil eden ölüm olayından önce kişinin son defa mevzuatına tâbi olduğu Âkit Taraf mevzuatına göre ödenir.

IV. KISIM

MESLEK HASTALIKLARI VE İŞ KAZALARI

Madde 25

Her İki Âkit Taraf Ülkesinde Aynı Riske Maruz Kalma

1. Meslek hastalığına tutulan kimse, her iki ÂkitTarafların ülkesinde bu hastalığa neden olabilecek bir işte çalışmışsa, bu kimsenin veya hak sahiplerinin talep edebilecekleri yardımlar, duruma göre bu maddenin 2 nci ve 4 üncü fıkraları hükümleri dikkate alınarak koşullarını en son yerine getirdikleri Âkit Tarafın mevzuatına göre sağlanır.

2. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı, hastalığın ilk kez bu ülkenin kendi topraklarında meydana gelmiş olması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu koşul, bu hastalığın ilk kez diğer Âkit Tarafın ülkesinde meydana gelmiş olması halinde de yerine getirilmiş sayılır.

3. Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı, hastalığın, böyle bir hastalığa neden olabilecek son faaliyetin sona ermiş olmasından sonra belirli bir süre içerisinde meydana gelmiş olması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu tarafın yetkili kurumu, bu hastalığın diğer Âkit Taraf ülkesinde ne zaman meydana geldiğini tetkik ederek, diğer Âkit Tarafın ülkesinde icra edilen aynı nitelikteki faaliyetleri, bu faaliyetler kendi mevzuatına göre icra edilmiş gibi değerlendirir.

4. ÂkitTaraflardan birinin mevzuatı, doğrudan veya dolaylı olarak yardım hakkını meslek hastalığının meydana gelmesine yol açan bir faaliyetin belirli bir süre zarfında icra edilmiş olması koşuluna bağlıyorsa, o tarafın yetkili kurumu, birleştirme işleminin yapılmasında, böyle bir faaliyetin diğer ÂkitTarafların ülkesinde icra edildiği süreleri de değerlendirir.

Madde 26

Diğer Âkit Taraf Ülkesinde Oturma veya Bulunma

İş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan ve diğer Âkit Taraf ülkesinde oturan veya bulunan kişiler, yetkili kurumun hesabına, oturdukları veya buldukları ülke mevzuatı kapsamında kabul edilerek, sağlık yardımlarından yararlanırlar.

Madde 27

Meslek Hastalığının Ağırlaşması

Âkit Taraflardan birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığı yardımı yapılmış sigortalı şahıs, diğer taraf ülkesinde oturduğu sürede bu hastalığı ağırlaşırsa, aşağıdaki kurallar uygulanır.

1. Meslek hastalığına tutulan kimse ikinci Âkit Tarafın mevzuatına göre anılan hastalığa neden olacak veya hastalığı ağırlaştıracak bir faaliyet icra etmemişse, birinci Âkit Tarafın yetkili kurumu, uyguladığı mevzuat hükümlerine göre ağırlaşmayı nazara alarak yardım giderlerini üstlenmek zorundadır.

2. Sigortalı şahıs böyle bir faaliyeti ikinci taraf mevzuatına göre icra etmişse, birinci Âkit Tarafın yetkili kurumu, yardım giderlerini, ağırlaşmayı, nazara almaksızın uyguladığı mevzuata göre üstlenmek zorundadır; ikinci Âkit Tarafın yetkili kurumu ise kendi mevzuatına göre ilgilinin ağırlaşmadan sonraki durumuna göre hesaplanacak yardım miktarı ile ağırlaşmadan önce ödenmesi gereken yardım miktarı arasındaki farkı öder.

Madde 28

Tıbbî Kontroller

Bir Âkit Taraf ülkesinde oturan veya bulunan kimselerin işgöremezlik durumlarının tespit edilebilmesi için bir taraf mevzuatına göre öngörülen tıbbî kontroller, yetkili kurumun talebi üzerine ve yetkili kurumun hesabına ilgilinin oturma veya bulunma yerindeki kurum tarafından yapılır.

Şayet tıbbî kontroller, her iki Âkit Tarafın mevzuatlarının uygulanması için yapılıyorsa, ilgilinin oturma veya bulunma yerindeki kurum tarafından yapılır, masraflar bu kuruma aittir.

Yapılan tıbbî kontrol sonucunda ilgilinin işgöremezlik durumunda iyileşmenin tespit edilmesi halinde, son çalıştığı ülkedeki çalışma hakkı saklıdır.

IV. BÖLÜM

ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 29

İdarî Önlemler ve İşbirliği Usulleri

1. Âkit Tarafların yetkili makamları bu Sözleşmenin uygulanmasında gerekli idarî önlemleri alırlar.

2. Âkit Tarafların yetkili makamları bu Sözleşmenin uygulanmasında alınan önlemler konusunda birbirlerine mümkün olan en kısa zamanda gerekli bilgileri verirler ve bu Sözleşmenin uygulanmasını etkilediği ölçüde ulusal yasalarında yapılan değişiklikleri bildirirler.

3. Âkit Tarafların yetkili makamları da bu Sözleşmenin uygulanmasını kolaylaştırmak üzere irtibat kuruluşları tesis ederler.

4. Bu Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin her sorun için Âkit Tarafların yetkili makamları ve kurumları birbirlerine her konuda karşılıklı yardımcı olurlar. Bu idarî yardımlaşma parasız yapılır.

5. Bu Sözleşme uyarınca bir Âkit Tarafa diğer Âkit Tarafça hakkında bildiriye bulunulan kişilere ilişkin her nevi bilgi, bu Sözleşmenin uygulanmasında gizlilik değeri taşır ve ancak bu Sözleşmenin ve onun uygulandığı mevzuatın uygulanmasında kullanılabilir.

Madde 30

Resmî Dillerin Kullanılması

1. Bu Sözleşmenin uygulanmasında Âkit Tarafların makamları ve kurumları, birbirleri ile doğrudan kendi dilleri ile haberleşirler.

2. Bir dilekçe veya belge diğer tarafın resmî dili ile yazılmış olduğu gerekçesiyle ret olunamaz.

Madde 31

Giderlerden ve Tasdikten Bağışıklık

1. ÂkitTaraflardan birinin mevzuatının kısmen ya da tamamen herhangi bir resmî harç, konsolosluk ücreti veya idarî bir harcamaya muafiyet getirmesi durumunda, sözkonusu muafiyet bu Sözleşmenin uygulanması amacıyla diğer ÂkitTarafların mevzuatı kapsamında düzenlenen belgelere uygulanacaktır.

2. Bu Sözleşme uyarınca istenilen herhangi bir beyanname ve belge, diplomatik yetkililer veya konsolosluk mercii tarafından doğrulanmaya tâbi tutulmayacaktır.

Madde 32

Bir Talep veya İtiraz Başvurusunun Verilmesi

ÂkitTaraflardan birinin mevzuatına göre bu Âkit Tarafın bir kurumuna belli bir süre zarfında gönderilmesi gereken talepler, başvurular veya itirazlar, bunların diğer Âkit Tarafın bir kurumuna aynı süre içinde verilmiş olması halinde, birinci tarafın kurumuna verilmiş sayılır.

Madde 33

Üçüncü Kişinin Sorumluluğu

Bir kimse Âkit Taraflardan birinin mevzuatı uyarınca diğer Âkit Tarafın ülkesinde meydana gelen veya meydana gelmesine neden olunan bir zarar-zıyan için yardım görmekte ise, yardımcıları ödemekle yükümlü kurumun zararı tazmin etmekle yükümlü üçüncü kişilere karşı hakları aşağıdaki şekilde düzenlenir;

1. Yardımları ödemekle yükümlü kurum kendisine uygulanan mevzuat uyarınca, yararlanıcının üçüncü kişiye karşı sahip olduğu haklarda onun yerine geçer ve diğer Âkit Taraf bu yerine geçmeyi tanır,

2. Yardımları ödemekle yükümlü kurum üçüncü kişiye karşı doğrudan rücu hakkına sahipse, diğer taraf bu hakkı tanır.

Madde 34

Haksız Yere Ödenen Miktarların Geri Alınması

1. Bu sözleşmenin uygulanmasında malûllük, yaşlılık veya ölüm yardımlarının ödenmesi veya yeniden gözden geçirilmesi sırasında Âkit Taraflardan birinin yetkili kurumu bir yararlanıcıya hakettiği bir meblağı aşan miktarda ödeme yapmışsa, bu kurum, yararlanıcıya müteakabil yardımları ödemekle yükümlü olan diğer Âkit Tarafın kurumundan fazladan ödenen miktarı, bu kimseye ödeyeceği miktarlardan kesmesini talep edebilir. Bu sonuncu kurum, bu şekilde kestiği meblağı diğer tarafa transfer eder. Eğer bu tür geri alma işlemi yapılamıyorsa, aşağıdaki fıkralar hükümleri uygulanır;

a) Âkit Taraflardan birinin kurumu, yardımlardan yararlanan bir kimseye hak ettiğinden fazla bir meblağ ödemişse, bu kurum, uyguladığı mevzuatta öngörülen koşullar ve sınırlar dahilinde, yararlanıcıya yardım sağlamakla yükümlü diğer Âkit Tarafın kurumundan, fazla ödeme konusu olan miktarı, bu kimseye ödediği meblağlardan kesmesini talep edebilir. Bu sonuncu kurum kesintiyi bu fazladan ödeme sanki kendisi tarafından yapılmış gibi, kendi mevzuatında öngörülen koşullar ve sınırlar dahilinde yapar ve böylece kestiği meblağı alacaklı kuruma transfer eder.

b) Âkit Taraflardan birinin kurumu, yararlanıcıya mevzuatına göre avans ödemişse, bu kurum, diğer tarafın kurumundan yararlanıcıya bu kurumun aynı süre için borçlu olduğu meblağlardan ödenen avans tutarını kesmesini talep edebilir. Bu sonuncu kurum kesintiyi yapar ve böylece kesilen meblağı alacaklı kuruma transfer eder.

Madde 35

İcra Usulü

1. Âkit Taraflardan birinin bir mahkemesinin icra kararları ve Âkit Taraflardan birinin bir makamı veya kurumunca sosyal güvenlik primlerinin veya diğer alacakların tahsili için düzenlenen icrai belgeler, diğer Âkit Tarafın ülkesinde tanınır.

2. Tanınma ancak, ülkesinde kararı ve belgeleri tanınması talep edilen Âkit Tarafın kamu düzeni ile bağdaşmaması halinde ret olunabilir.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası uyarınca tanınmış olan kararlar ve icra belgeleri diğer Âkit Tarafın ülkesinde uygulanır. İcra usulü, ülkesinde icra işleminin yapıldığı Âkit Tarafın bu kararların ve belgelerin uygulanmasını yöneten mevzuatına uygun olur. Karar veya belgeye konunun icrai nitelik taşıdığını tasdik eden icra formu belgesi eklenir.

4. Âkit Taraflardan birinin kurumuna ödenmesi gereken birikmiş prim alacakları, diğer tarafın ülkesindeki iflas ve zorunlu tasfiyeye ilişkin her nevi usul dahilinde, bu Âkit Tarafın ülkesindeki alacaklarla aynı sırada işlem görür.

Madde 36

Ödemede Kullanılacak Para

1. Bu Sözleşme uyarınca sağlanacak yardımlara ilişkin ödemeler, yetkili kurumun ödemeyi yaptığı Âkit Tarafın para birimi ile yapılır ve bu şekilde yapılan ödeme, yetkili kurumu ödeme yükümlülüğünden tümüyle kurtarır.

2. Bu sözleşme uyarınca Âkit Taraflardan birinin yetkili kurumu diğer Âkit Tarafın kurumunca sağlanan yardımlara ilişkin gider iadesine yönelik meblağları ödemekle yükümlü ise, borç ikinci tarafın parası ile ifade olunur. Birinci kurum Âkit Taraflar arasında başka ödeme usulleri üzerinde anlaşma yoksa anılan para ile yapılan ödeme nedeniyle borçtan yasal olarak kurtulmuş sayılır.

Madde 37

Anlaşmazlıkların Çözümlemesi

1. Âkit Tarafların yetkili makamları bu sözleşmenin yorumlanmasında ve uygulanmasında ortaya çıkan her türlü anlaşmazlıkların çözümlemesinde bütün imkânlarını kullanacaklardır.

2. Eğer bir anlaşmazlık, bu maddenin 1 inci fıkrasında belirttiği biçimde çözümlenemezse, anlaşmazlık Âkit Taraflardan birinin yetkili makamının talebi üzerine aşağıda belirtildiği şekilde oluşturulan Hakem Heyetine götürülür;

a) Her Âkit Taraf, anlaşmazlığın Hakem Heyeti tarafından giderilmesi ile ilgili başvurunun eline geçmesinden itibaren 6 ay içinde bir hakem tayin eder. İki hakem, Âkit Taraflardan hakemini en son tayin etmiş olan tarafın bu tayin hakkında diğer tarafa bildirimde bulunduğu tarihi izleyen iki aylık süre zarfında, Âkit Taraflardan biri veya diğerinin vatandaşı olmayan üçüncü bir hakem tayin eder;

b) Âkit Taraflardan biri belirtilen süre içinde hakem tayin etmezse, diğer taraf Uluslararası Adalet Divanı Başkanından veya Başkanın Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olması durumunda Başkan yardımcısından veya Âkit Taraflardan birinin vatandaşı olmayan ve Başkan yardımcısından sonra gelen yargıçtan bir hakem tayin etmesini talep edebilir. Benzeri bir usul iki hakemin bir üçüncü hakem tayininde anlaşamamaları halinde de taraflardan biri veya diğerinin talebi üzerine uygulanmak üzere kabul edilir.

3. Hakem Heyetinin her iki Âkit Tarafı bağlayan kararı oy çokluğu ile alınır. Hakem Heyeti çalışma usul ve esaslarını kendisi belirler. Giderleri her iki Âkit Tarafça eşit oranda üstlenilir.

V. BÖLÜM

GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 38

Geçici Hükümler

1. Bu sözleşme, yürürlüğe girmesinden önceki bir dönem için hiçbir hak doğurmaz.

2. Bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce bir Âkit Tarafın mevzuatına göre geçen bir sigortalılık süresi, bu sözleşme hükümlerine göre doğan hakların belirlenmesinde değerlendirilir.

3. Bu maddenin 1 inci fıkrası hükmü saklı kalmak kaydıyla, bu sözleşme uyarınca bir hak, sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce gerçekleşmiş olan bir riskle ilgili olsa dahi, doğar.

4. Yalnız bu sözleşme uyarınca ödenmesi gereken herhangi bir yardım, ilgilinin bu sözleşme hükümlerine uygun olarak talepte bulunması halinde, önceden tasfiye edilen haklar, bir toptan ödemeye yer verilmemiş olması kaydıyla, bu sözleşmenin yürürlük tarihinden geçerli olarak ödenecektir.

5. Bu maddenin 4 üncü fıkrasında sözü edilen talep bu sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde yapılırsa, bu sözleşmeye göre doğan haklar, Âkit Tarafların mevzuatlarındaki hakkın düşmesine veya zaman aşımına uğramasına ilişkin hükümleri, ilgili hakkında uygulanmaksızın, o tarihten itibaren kazanılır. İki yıl geçtikten sonra yapılan taleplerde ise talep tarihi esas alınır.

Madde 39

Onay ve Yürürlük

Bu sözleşme, tarafların onay belgelerini en kısa sürede, karşılıklı olarak teati edecekleri tarihten itibaren üçüncü ayı takip eden ayın birinci gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

Madde 40

Sözleşmenin Yürürlük Süresi

1. Bu sözleşme on (10) yıl süreyle yürürlükte kalacaktır.

Âkit Taraflardan biri Sözleşmenin feshedilmesi ihbarını yapmadıkça onar (10'ar) yıllık devreler halinde kendiliğinden uzatılmış sayılır.

2. Âkit Taraflardan biri, müteakip takvim yılının ilk gününden başlamak üzere, takvim yılının bitiminden en az üç (3) ay önce diğer Âkit Tarafa yazılı ihbarda bulunarak Sözleşmeyi feshedebilir.

Madde 41

Kazanılmış ve Kazanılma Aşamasındaki Hakların Korunması

1. Bu Sözleşmenin bir Âkit Tarafça feshi halinde, Sözleşme uyarınca kazanılmış olan haklar geçerliliğini korur.

2. Feshin hüküm ifade ettiği tarihten önce geçen sigortalılık süreleri çerçevesinde kazanılmış ve kazanılma aşamasında olan yardım haklarının fesih nedeniyle sona ermez ve bunlarla ilgili karar alınması amacıyla Âkit Taraflar derhal görüşmelere başlarlar. Bu konuda ihtilaf olur ise 37 nci madde hükümlerine göre çözümlenir. Bu hakları ileriye yönelik korunması Sözleşme yoluyla veya böyle bir Sözleşme yoksa ilgili kurumun uyguladığı mevzuata göre belirlenir.

Bu Sözleşme 6.7.1999 tarihinde Ankara'da her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere Türkçe, Romence ve İngilizce olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır.

Yorum farklılıklarında İngilizce metin referans kabul edilecektir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Romanya Adına

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
13	1	10
16	19	315
28	66	34: 36, 210: 233

I- Gerekçeli 201 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 66 ıncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tali Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Esas Dışişleri Komisyonları görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/531